

Motion till riksdagen 2019/20:817

av **Clara Aranda m.fl. (SD)**

Apotek och läkemedel

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ifall apoteken ska få större befogenheter att utföra enklare laboratorieverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ifall kylvaror ska inkluderas i returrätten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöprovning av läkemedel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att Läkemedelsboken till viss del distribueras i tryckt form och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast kartlägga och hantera orsakerna till det ökade antalet restnoteringar när det gäller läkemedel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

År 2009 genomfördes en omreglering av apoteksmarknaden och apotekstätheten, och tillgängligheten har ökat. Sveriges Apoteksförnings branschrapport från 2017 visar att antalet apotek har ökat från drygt 900 till ungefär 1 400 och apotek med öppettider på söndagar har ökat från 154 till 526 stycken. Enligt rapporten har befolkningen fått närmare till sitt apotek och man kan idag handla apoteksvaror över internet.

Sverigedemokraterna värnar apoteksbranschens möjlighet till en säker, trygg och välfungerande läkemedelsförsörjning som service för den svenska befolkningen. Vi ser positivt på det faktum att fler har givits möjlighet att starta och driva egna apotek då vi värderar ett samhälle med företagsamhet och initiativkraft mycket högt. Apoteken har högutbildad personal och vi anser att det, många gånger, är en underutnyttjad resurs inom hälso- och sjukvården. Apotekspersonal träffar ibland patienter från hälso- och sjukvården oftare än vårdpersonalen. Vi anser att apoteken bör få möjlighet att utföra

enklare laboratorieverksamhet såsom blodtrycksmätningar, blodsockerkontroll och allergitester, men också kunna erbjuda hälsofrämjande samtal, råd samt utbildning för att hjälpa personer med vikten, sluta röka, hantera stress eller minska alkoholkonsumtionen. Apotekens roll i vårdkedjan bör utökas och förstärkas för att avlasta både primärvården och akuten. Patienter med ett större vårdbehov får då också effektivare resurser.

Idag inkluderas inte apotekens kylvaror i returrätten, vilket gör att om inte någon kund köper det beställda läkemedlet måste apoteken antingen returnera eller kassera dessa varor. Det kan vara så att en kund beställer hem ett läkemedel som inte finns på lager men ändå går till ett annat apotek för att hämta ut det. Det enskilda apoteket får då stå för hela risken. Eftersom medicin kan vara oerhört kostsam kan en enda beställning orsaka konkurs för ett mindre apotek. Vi anser därför att detta måste ses över för en mer effektiv och säker hantering.

Läkemedel utgörs av molekyler som är designade för att ha biologisk effekt. Som sådana kan de potentiellt ge effekter i naturen när de släpps ut. Många läkemedels-substanser är också så pass stabila att de passerar igenom människokroppen oförändrade eller i en annan biologiskt aktiv form. Fler läkemedel utvecklas ständigt och används i stora mängder. Det gäller inte minst receptfria läkemedel. Ett aktuellt exempel är de stora utsläpp som görs av molekylerna diklofenak som ingår i smärtlindrande läkemedel, men även hormonpreparat såsom p-piller kan nämnas. Det har påvisats ha negativa effekter på fåglar, och hög förekomst i svenska vattendrag har nyligen påvisats av en svensk forskargrupp. Forskargruppens fynd aktualiserar frågan om huruvida en miljöprövning bör göras i något skede, i alla fall av receptfria läkemedel. Läkemedlets viktigaste funktion, att rädda liv och förbättra människors hälsa, ska givetvis väga tyngst, men givet utvecklingen av utsläpp och risker för miljön måste prövningar övervägas. En sådan prövning skulle kunna påskynda utveckling av medicinskt likvärdiga preparat med lägre miljöeffekter och alternativa behandlingsmetoder. Därför vill Sverigedemokraterna att en utredning tillsätts för att se hur en miljöprövning skulle kunna utformas som en del i godkännandeprocessen för läkemedel och som en del i förskrivning av sådana samt vilka konsekvenser som olika regleringsformer kan få.

Läkemedelsboken är numera helt digital och finns både på webben och som egen nedladdningsbar applikation. Digitalisering är en viktig och ständigt pågående del i vår samhällsutveckling, och efterfrågan av Läkemedelsboken i tryckt form är därmed kanske inte lika stor då det digitala alternativet är mer behändigt. Samtidigt menar vi att man måste säkerställa att den här typen av viktig information inte enbart går att ta del av genom digitala plattformar; det kan både begränsa oss och göra oss sårbara. Med anledning av detta vill vi se över möjligheten att Läkemedelsboken även fortsättningsvis ska återfinnas i tryckt form om än i begränsad och beställningsbar upplaga.

Brist på läkemedel, så kallade restnoteringar, blir allt vanligare. Läkemedelsverket rapporterar om att det under förra året restnoterades 700 läkemedel i Sverige och att det i år kan väntas handla om upp till 1 000 restnoteringar. När det gäller antibiotika har vissa läkemedel saknats och antalet restnoteringar har ökat årligen. Det är i sin tur allvarligt när det gäller antibiotikaresistens, som kan bli en konsekvens när alternativa antibiotikapreparat skrivs ut. Problematiken med restnoterade läkemedel är inte enbart ett svenskt problem utan något som också förekommer globalt. Det är ett komplext område att hantera eftersom hela läkemedelskedjan måste fungera, från tillverkning till att patienten får sitt läkemedel. Sverigedemokraterna ser mycket allvarligt på den här

utvecklingen och menar därför att orsakerna till den alarmerande ökningen av restnoteringar snarast måste utredas och hanteras grundligt.

Clara Aranda (SD)

Per Ramhorn (SD)

Christina Östberg (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)